

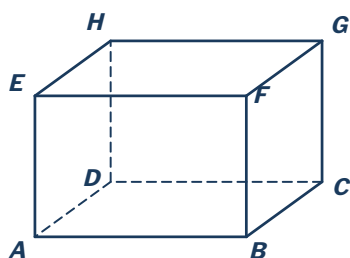

Klucz nauczyciela · Sprawdzian: Figury przestrzenne

klasa 6 · grupa A · dla nauczyciela · 30 pkt + 2 pkt dodatkowe · 45 minut

Zadanie 1 Prostopadłościan $ABCDEFGH$: $AB = 9$ cm, $BC = 4$ cm, $AE = 6$ cm. Uzupełnij.

/ 2 pkt

- a) Krawędzie prostopadłe do krawędzi BF : AB, BC, EF, FG
b) Ściana równoległa do ściany $ADHE$: BCGF

Odpowiedź: a) AB, BC, EF, FG; b) BCGF

Rozwiązanie: a) W prostopadłościanie krawędzie wychodzące z jednego wierzchołka są parami prostopadłe: przy końcach krawędzi BF leżą krawędzie AB, BC, EF, FG .

b) Ściany równoległe leżą naprzeciw siebie: $ADHE$ i $BCGF$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) AB, BC, EF, FG — komplet, bez zbędnych (kolejność dowolna)
2. **1 pkt** — b) BCGF

Zadanie 2 Odpowiedz.

/ 2 pkt

- a) Ile centymetrów drutu potrzeba na szkielet prostopadłościanu 16 cm $\times$ 10 cm $\times$ 7 cm? 132 cm
b) Prostopadłościan ma dwie ściany kwadratowe o boku 6 cm, a suma długości jego krawędzi wynosi 92 cm. Podaj wszystkie jego wymiary. 6 cm $\times$ 6 cm $\times$ 11 cm

Odpowiedź: a) 132 cm; b) 6 cm $\times$ 6 cm $\times$ 11 cm

Rozwiązanie: a) Po 4 krawędzie każdej długości: $4 \cdot (16 + 10 + 7) = 132$ cm.

b) Krawędzie: 8 po 6 cm i 4 po x : $8 \cdot 6 + 4x = 92$, $4x = 44$, $x = 11$ cm (albo $92 : 4 = 23$, $23 - 2 \cdot 6 = 11$).

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) 132 cm
2. **1 pkt** — b) 6 cm $\times$ 6 cm $\times$ 11 cm

Zadanie 3 Pole powierzchni.

/ 2 pkt

- a) Oblicz pole powierzchni — prostopadłościan 4 dm $\times$ 15 cm $\times$ 6 cm (wynik w cm^2) 1860 cm^2
b) Pole powierzchni sześcianu wynosi 726 cm^2 . Jaką długość ma jego krawędź? 11 cm

Odpowiedź: a) 1860 cm^2 ; b) 11 cm

Rozwiązanie: a) 4 dm = 40 cm. $P_c = 2 \cdot (40 \cdot 15 + 40 \cdot 6 + 15 \cdot 6) = 2 \cdot 930 = 1860$ cm^2 .

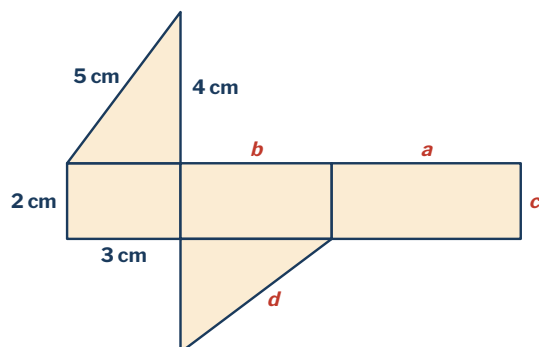
b) Pole jednej ściany: $726 : 6 = 121$ cm^2 ; $11 \cdot 11 = 121$, więc krawędź ma 11 cm.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) 1860 cm^2
2. **1 pkt** — b) 11 cm

Zadanie 4 Na rysunku jest siatka graniastoslupa trójkątnego (podstawa — trójkąt prostokątny). / 3 pkt

a) Nie mierząc, podaj długości odcinków a – d .

$a = \underline{5 \text{ cm}}$ $b = \underline{4 \text{ cm}}$ $c = \underline{2 \text{ cm}}$ $d = \underline{5 \text{ cm}}$

b) P_p , P_b i P_c tego graniastoslupa:

$P_p = \underline{6 \text{ cm}^2}$ $P_b = \underline{24 \text{ cm}^2}$ $P_c = \underline{36 \text{ cm}^2}$

Odpowiedź: a) $a = 5 \text{ cm}$, $b = 4 \text{ cm}$, $c = 2 \text{ cm}$, $d = 5 \text{ cm}$; b) $P_p = 6 \text{ cm}^2$, $P_b = 24 \text{ cm}^2$, $P_c = 36 \text{ cm}^2$

Rozwiązanie: a) Ściany boczne mają szerokości równe bokom trójkąta: 3, 4, 5 cm, więc $b = 4 \text{ cm}$ (drugi bok trójkąta), $a = 5 \text{ cm}$ (przeciwprostokątna), $c = 2 \text{ cm}$ (wysokość graniastoslupa), $d = 5 \text{ cm}$ (przeciwprostokątna drugiej podstawy).

b) $P_p = \frac{3 \cdot 4}{2} = 6 \text{ cm}^2$; $P_b = (3 + 4 + 5) \cdot 2 = 24 \text{ cm}^2$; $P_c = 2 \cdot 6 + 24 = 36 \text{ cm}^2$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) wszystkie cztery długości
2. **1 pkt** — b) P_p i P_b
3. **1 pkt** — b) $P_c = 36 \text{ cm}^2$

Zadanie 5 Oblicz P_c graniastoslupa prostego, w którym w podstawie leży trapez prostokątny: podstawy 8 cm i 4 cm, ramiona 3 cm i 5 cm; każda krawędź boczna ma 6 cm. / 2 pkt

$P_c = \underline{156 \text{ cm}^2}$

Odpowiedź: $P_p = 18 \text{ cm}^2$, $P_b = 120 \text{ cm}^2$, $P_c = 156 \text{ cm}^2$

Rozwiązanie: Ramię 3 cm jest wysokością trapezu: $P_p = \frac{(8 + 4) \cdot 3}{2} = 18 \text{ cm}^2$. Obwód podstawy: 20 cm, $P_b = 20 \cdot 6 = 120 \text{ cm}^2$. $P_c = 2 \cdot 18 + 120 = 156 \text{ cm}^2$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — $P_p = 18 \text{ cm}^2$ i $P_b = 120 \text{ cm}^2$
2. **1 pkt** — $P_c = 156 \text{ cm}^2$

Zadanie 6 Graniastosłup ma w podstawie kwadrat o boku 3 cm, a jego pole powierzchni całkowitej wynosi 114 cm². Oblicz wysokość graniastoslupa. / 2 pkt

Odp. $\underline{8 \text{ cm}}$

Odpowiedź: 8 cm

Rozwiązanie: Dwie podstawy: 18 cm². $P_b = 114 - 18 = 96 \text{ cm}^2$. Obwód podstawy: 12 cm, więc wysokość: $96 : 12 = 8 \text{ cm}$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — $P_b = 96 \text{ cm}^2$
2. **1 pkt** — wysokość 8 cm

Zadanie 7 Oblicz.

/ 2 pkt

- a) prostopadłościan $25 \text{ cm} \times 8 \text{ cm} \times 0,6 \text{ dm}$ (wynik w cm^3) 1200 cm^3
b) sześcian o objętości 216 dm^3 — długość krawędzi 6 dm

Odpowiedź: a) 1200 cm^3 ; b) 6 dm

Rozwiązanie: a) $0,6 \text{ dm} = 6 \text{ cm}$. $V = 25 \cdot 8 \cdot 6 = 1200 \text{ cm}^3$.

b) $6 \cdot 6 \cdot 6 = 216$, więc krawędź ma 6 dm.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) 1200 cm^3
2. **1 pkt** — b) 6 dm

Zadanie 8 Uzupełnij.

/ 2 pkt

- a) $1,8 \text{ l} =$ 1800 ml b) $650 \text{ cm}^3 =$ 0,65 l
c) $4,2 \text{ m}^3 =$ 4200 l d) $9000 \text{ ml} =$ 9 dm^3

Odpowiedź: a) 1800; b) 0,65; c) 4200; d) 9

Rozwiązanie: a) 1800; b) 0,65; c) 4200; d) 9. Przypomnienie: $1 \text{ l} = 1 \text{ dm}^3 = 1000 \text{ cm}^3 = 1000 \text{ ml}$; $1 \text{ m}^3 = 1000 \text{ dm}^3 = 1000 \text{ l}$.

Punktacja:

1. **0,5 pkt** — a) 1800
2. **0,5 pkt** — b) 0,65
3. **0,5 pkt** — c) 4200
4. **0,5 pkt** — d) 9

Zadanie 9 Oblicz objętość graniastosłupa prostego (h — wysokość graniastosłupa).

/ 2 pkt

- a) podstawa: romb, przekątne 8 cm i 5 cm; $h = 9 \text{ cm}$. $V =$ 180 cm^3
b) podstawa: trapez, podstawy 9 cm i 5 cm, wysokość 4 cm; $h = 7 \text{ cm}$. $V =$ 196 cm^3

Odpowiedź: a) 180 cm^3 ; b) 196 cm^3

Rozwiązanie: a) $P_p = \frac{8 \cdot 5}{2} = 20 \text{ cm}^2$, $V = 20 \cdot 9 = 180 \text{ cm}^3$.

b) $P_p = \frac{(9 + 5) \cdot 4}{2} = 28 \text{ cm}^2$, $V = 28 \cdot 7 = 196 \text{ cm}^3$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) 180 cm^3
2. **1 pkt** — b) 196 cm^3

Zadanie 10 Odpowiedz.

/ 3 pkt

- a) $V = 264 \text{ cm}^3$, $P_p = 22 \text{ cm}^2$. Oblicz h . 12 cm
- b) Akwarium o dnie $60 \text{ cm} \times 45 \text{ cm}$ i wysokości 30 cm napełniono wodą do połowy wysokości. Ile litrów wody jest w akwariu? 40,5 l

Odpowiedź: a) 12 cm; b) 40,5 l

Rozwiązanie: a) $h = V : P_p = 264 : 22 = 12 \text{ cm}$.

b) Wysokość wody: 15 cm. $V = 60 \cdot 45 \cdot 15 = 40\,500 \text{ cm}^3 = 40,5 \text{ l}$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) 12 cm
2. **1 pkt** — b) objętość wody w cm^3
3. **1 pkt** — b) 40,5 l

Zadanie 11 Odpowiedz.

/ 2 pkt

- a) Graniastosłup siedmiokątny — liczba krawędzi i wierzchołków: krawędzie: 21; wierzchołki: 14
- b) Ostrosłup ma 8 ścian. Jaki wielokąt jest jego podstawą? siedmiokąt

Odpowiedź: a) krawędzie: 21; wierzchołki: 14; b) siedmiokąt

Rozwiązanie: a) graniastosłup n -kątny: $3n$ krawędzi i $2n$ wierzchołków; $n = 7$: 21 i 14.

b) ostrosłup n -kątny ma $n + 1$ ścian: $n + 1 = 8$, $n = 7$ — siedmiokąt.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) krawędzie: 21; wierzchołki: 14
2. **1 pkt** — b) siedmiokąt

Zadanie 12 Ostrosłup ma w podstawie kwadrat o boku 12 cm, a każda ściana boczna jest trójkątem o wysokości 10 cm, poprowadzonej do boku podstawy. Oblicz P_c .

/ 2 pkt

$P_c =$ 384 cm^2

Odpowiedź: 384 cm^2

Rozwiązanie: $P_p = 12 \cdot 12 = 144 \text{ cm}^2$. Ściana boczna: $\frac{12 \cdot 10}{2} = 60 \text{ cm}^2$, $P_b = 4 \cdot 60 = 240 \text{ cm}^2$.

$P_c = 144 + 240 = 384 \text{ cm}^2$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — P_p i P_b
2. **1 pkt** — $P_c = 384 \text{ cm}^2$

Zadanie 13 Nazwij bryły A–E (graniastosłup i ostrosłup — z rodzajem podstawy).

/ 2 pkt

A

B

C

D

E

A: graniastosłup czworokątny

B: kula

C: ostrosłup pięciokątny

D: stożek

E: graniastosłup sześciokątny

Odpowiedź: A — graniastosłup czworokątny; B — kula; C — ostrosłup pięciokątny; D — stożek; E — graniastosłup sześciokątny

Rozwiązanie: Graniastosłup ma dwie podstawy i ściany boczne — prostokąty; ostrosłup ma jedną podstawę i ściany boczne — trójkąty o wspólnym wierzchołku; rodzaj podstawy poznajemy po liczbie jej boków. Kula, walec i stożek to bryły obrotowe.

Punktacja:

1. **1 pkt** — 3–4 nazwy poprawne
2. **1 pkt** — wszystkie 5 nazw poprawnych (razem 2 pkt)

Zadanie 14 Odpowiedz.

/ 2 pkt

a) Tabela pokazuje widoki bryły. Jaka to bryła?

przód	góra	bok	bryła
			<u>ostrosłup</u> <u>czworokątny</u>

b) Kula ma promień 7 cm. Czy da się ją włożyć do pudełka $15 \text{ cm} \times 14 \text{ cm} \times 16 \text{ cm}$? TAK / NIE

Odpowiedź: a) ostrosłup czworokątny; b) TAK

Rozwiązanie: a) Z przodu i z boku trójkąt, z góry kwadrat z przekątnymi (krawędzie boczne) — ostrosłup czworokątny.

b) Średnica kuli: 14 cm; najmniejszy wymiar pudełka ma 14 cm — kula mieści się (styka się ze ścianami).

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) ostrosłup czworokątny
2. **1 pkt** — b) TAK

★ **Zadanie 15** Zadanie dodatkowe (+2 pkt). Drewniany sześcian o krawędzi 6 cm pomalowano z zewnątrz, a potem pocięto na sześcianiki o krawędzi 1 cm. Ile sześcianików ma pomalowane trzy ściany, ile dwie, ile jedną, a ile żadnej?

+2 pkt

3 ściany: 8 2 ściany: 48 1 ściana: 96 0 ścian: 64

Odpowiedź: 8; 48; 96; 64

Rozwiązanie: Trzy ściany — narożniki: 8. Dwie — wzdłuż 12 krawędzi bez narożników: $12 \cdot 4 = 48$. Jedna — środki 6 ścian: $6 \cdot 4 \cdot 4 = 96$. Żadnej — wewnątrz: $4 \cdot 4 \cdot 4 = 64$. Sprawdzenie: $8 + 48 + 96 + 64 = 216 = 6^3$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — dwie liczby poprawne
2. **1 pkt** — wszystkie cztery: 8, 48, 96, 64

Zasady przyznawania punktów

- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.
- Zadanie dodatkowe (+2 pkt) nie wlicza się do sumy 30 pkt; może podnieść ocenę zgodnie z zasadami szkoły.
- Zadanie 8: po $\frac{1}{2}$ pkt za każde okienko.
- Zadanie 13: 2 pkt za 5 poprawnych nazw, 1 pkt za 3–4 nazwy.
- Zadania z jednostkami: wynik bez jednostki lub w złej jednostce — 0 pkt za wynik.
- Zadanie 15 jest dodatkowe — punkty doliczamy ponad 30.

Proponowana skala ocen (30 pkt)

30–27 pkt: bardzo dobry · 26–23 pkt: dobry · 22–17 pkt: dostateczny · 16–12 pkt: dopuszczający · 11–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.